

Latinski jezik – Opis predmeta

Svrha učenja i podučavanja predmeta Latinski jezik je razvijanje znanja i stavova kod učenika o jezičnom i kulturnom kodu rimske civilizacije. Specifični doprinos ovoga predmeta je prenošenje znanja o tome kako jezik funkcionira kao sustav što povećava učeničku sposobnost za razumijevanjem indo-europske skupine jezika, osobito romanskih. Koristeći latinski kao metajezik, učenici će lakše usvajati gramatička znanja vezana za učenje bilo kojeg jezika. Dodir s latinskim tekstovima pospješuje kod učenika sposobnost analize i sinteze, potiče kreativno i kritičko mišljenje, razvija pozitivan stav prema rimskoj kulturi i civilizaciji i želju za istraživanjem njezinih svezvremenskih vrijednosti. Pored gramatičkih saznanja, naglasak se stavlja i na kulturološke teme iz rimske kulture i civilizacije i njezine baštine u cilju kulturne osviještenosti i povezanosti.

Uranjajući u svijet rimske kulture nudi im se siguran prostor za raspravljanje o kontroverznim pitanjima etničke pripadnosti, klasa, religija, vrijednosti što potiče učenike da razmišljaju o sebi, ali i o idejama o demokraciji, građanskim i političkim vrijednostima kroz proučavanje tekstova i razmatranje povijesnih ličnosti. Time se stvara preduvjet odgovornog i aktivnog građanina.

Koristeći latinski jezik kao metajezik učenici će pospješiti svoje komuniciranje na materinskom jeziku i drugim stranim jezicima te sustavno i učinkovito upravljati učenjem novih jezika. Čitajući i prevodeći tekstove na latinskom jeziku, učenici vježbaju preciznost, pažnju na detalje i rješavanje problema što su korisne vještine za matematičku i znanstvenu kompetenciju. Analizirajući aspekte iz rimske kulture i latiniteta u Bosni i Hercegovini i Hrvatskoj omogućuje se razvoj kulturne svijesti i ispituju se ideje o demokraciji, građanskim i političkim vrijednostima te se stvaraju preduvjeti za sposobnost učinkovitog i konstruktivnog sudjelovanja u vlastitom društvenom životu. Nove tehnologije dopustit će uvid u mnoge virtualne prikaze naše i rimske prošlosti, uz sigurnu i kritičku upotrebu informacija vezanih za digitalnu humanistiku.

Učeći latinski jezik učenici postaju svjesni kako jezik funkcionira kao sustav povezujući već sa znanjima koje imaju o drugim jezicima. Pored usvajanja gramatičkih kompetencija (fonologije, morfologije, sintakse i leksika) učenici kroz kulturnu leću rimske civilizacije uče o vrijednostima i praksama antičkog svijeta ali i o baštini rimskog svijeta na području Bosne i Hercegovine i Hrvatske u cilju istraživanja kulturnih praksi i povećanja svijesti o vlastitom kulturnom okružju i baštini.

Uzimajući u obzir sve specifičnosti nastavnog predmeta Latinski jezik, međupredmetna tema *Građanski odgoj i obrazovanje* moći će se ostvarivati kroz kulturološke cjeline o građanskim vrijednostima. Međupredmetna tema *IKT* pružit će učenicima pristup dijelovima materijalne kulture i povijesnim znamenitostima koje nikada ne bi mogli iskusiti u realnom svijetu. Ističući

kulturne prakse i povijesne ličnosti, uči se cijeniti tradiciju i vrijednosti drugih u cilju izgradnje odgovornog i aktivnog građanina, što predstavlja realizaciju međupredmetne teme *Osobni i socijalni razvoj*.

Podučavanjem latinskog jezika nastoje se razvijati vještine, znanja i stavovi o latinskom jeziku i rimskoj kulturi i baštini u cilju razumijevanja teksta i poruke. Prilikom procesa podučavanja jezičnih zakonitosti preporučuje se da tekst ne bude u funkciji gramatike nego gramatika u funkciji teksta. U procesu odabira kulturoloških i baštinskih jedinica bitno je uzeti učeničke preferencije.

Latinski jezik pripada jezično-komunikacijskom području i uči se kao obvezan predmet u svim općeobrazovnim gimnazijama. Nastavni predmet Latinski jezik se podučava u 1. i 2. razredu općeobrazovnih gimnazija (70 sati godišnje).

Latinski jezik – Ciljevi učenja i podučavanja predmeta

Postići kod učenika jezičnu pismenost kroz usvajanje morfoloških i sintaktičkih elemenata. Cilj je osposobiti učenike za prepoznavanje gramatičkih kategorija te njihovo povezivanje u smislene sintaktičke odnose. Definirajući jezične strukture latinskog jezika, učenici koriste latinski kao metajezik za definiranje i povezivanje poznatih, ali i nepoznatih jezičnih konstrukcija u hrvatskome jeziku. Usvajanjem jezičnih zakonitosti učenike se osposobljava za analizu kraćih tekstova i prijevod s latinskog na hrvatski i s hrvatskog na latinski.

Drugi cilj nastavnog predmeta Latinski jezik je postići kod učenika kritičko mišljenje o bitnim segmentima rimske kulture i civilizacije.

Treći cilj je osposobiti učenika za procjenu povezanosti rimske književnosti, civilizacije i kulture i njihovog utjecaja na područje Hrvatske i Bosne i Hercegovine. Čitajući djela latinista i povezujući ih s karakteristikama jezika, kulture i vremena u kojem su nastali potiče se kod učenika socijalna svijest i odgovoran odnos prema sebi i svojoj domovini.

Četvrti cilj je promovirati dijakronijsku komunikaciju. Uočavajući sličnosti i razlike civilizacijskih, književnih i jezičnih sadržaja, cilj je osposobiti učenike da promišljaju o ljudskom djelovanju kroz vrijeme i procjenjuju poruke književnih tekstova i razumijevanje sadržaja unutar i izvan vremena u kojem su pisani.

Latinski jezik – Predmetna područja

Jezične zakonitosti

A

Predmetno područje *Jezične zakonitosti* obuhvaća vokabular, gramatiku latinskog jezika, analizu rečenice kao i prijevod jednostavnijih tekstova kao rezultat primjene usvojenih gramatičkih pravila. Unutar ove oblasti učenik će usvojiti pravila klasičnog i tradicionalnog izgovora, deklinacije imenskih riječi i konjugacije svih glagolskih vremena, komparacije pridjeva i priloga, sintakse padeža, glagolskih konstrukcija i rečenica te postupno prijeći na prijevod tekstova.

Predmetno područje *Kultura i civilizacija* obuhvaća elemente građanstva antičkog Rima, povijesti i ustroja vladavine (kraljevstva, republike i carstva). Potiče se razumijevanje rimske književnosti, kulture, religije i antičke mitologije. Predmetno područje *Kultura i civilizacija* podrazumijeva sve aspekte rimske književnosti, kulture i civilizacije koje su postale temelj za razvoj književnosti, jezika, prava, arhitekture, tehnologije i ratnog umijeća u zapadnom svijetu.

Predmetno područje *Baština antičkog Rima* podrazumijeva materijalne i nematerijalne ostavštine koje smo preuzeli iz toga svijeta. To podrazumijeva: latinizme, latinitete (hrvatski latinitet i latinitet u Bosni i Hercegovini) i materijalne kulturne znamenitosti.

Odgojno-obrazovni nivo i razred

- Srednje
- I

Godine učenja i podučavanja predmeta: 1

A Jezične zakonitosti

[A.I.1](#)

[A.I.2](#)

[A.I.3](#)

B Kultura i civilizacija

[B.I.1](#)

[B.I.2](#)

C Baština antičkoga Rima

[C.I.1](#)

[C.I.2](#)

A Jezične zakonitosti	A.I.1 Učenik primjenjuje elemente fonologije.	A.I.2 Učenik morfološki analizira rečenicu.	A.I.3 Učenik prevodi jednostavne rečenice.
	<p>SJZ-1.2.1</p> <ul style="list-style-type: none"> • primjenjuje pravila čitanja i pisanja latinskih riječi • razlikuje klasični i tradicionalni izgovor latinskog jezika • prepoznaje latinski korijen u suvremenoj riječi. 	<p>SJZ-4.1.1</p> <ul style="list-style-type: none"> • deklinira imenske riječi uz dostupnu informaciju o nastavcima • konjugira glagolske oblike uz dostupnu informaciju o nastavcima • komparira pridjeve i priloge. 	<p>SJZ-4.2.3</p> <ul style="list-style-type: none"> • prepoznaje kanonski oblik riječi i funkciju riječi u rečenici • povezuje gramatičke strukture, objašnjava ih i prevodi • uspoređuje imenske riječi i glagolske oblike hrvatskog i latinskog jezika.

KLJUČNI SADRŽAJI

- *klasični i tradicionalni izgovor*
- *latinsko pismo*
- *naglasak.*

PREPORUKE ZA OSTVARENJE

ISHODA

Usporediti abecedu hrvatskog i latinskog jezika te naglasiti diftonge u latinskog jeziku i razliku klasičnog i tradicionalnog izgovora i objasniti dužinu diftonga u latinskom jeziku.

Uvijek ispravljati pogrešan naglasak ponavljanjem riječi izgovarajući točan naglasak.

Poticati učenike na uočavanje latinskih korijena u riječi.

Sadržaj ove tematske cjeline može se povezati sa sadržajima nastavnog predmeta Hrvatski jezik (abeceda, korijen) i stranih jezika (korijeni).

KLJUČNI SADRŽAJI

- *deklinacije imenica 1.-5.*
- *pridjevi 1.- 3. deklinacije, pravilna i nepravilna komparacija*
- *prilozi*
- *sva glagolska vremena u aktivu i pasivu (indikativ, konjunktiv i imperativ)*
- *brojevi.*
- *zamjenice.*

PREPORUKE ZA OSTVARENJE

ISHODA

Osvijestiti osnovu imenskih riječi i od koje se osnove tvore glagolska vremena te istaknuti dostupnost predložka na kojem su svi nastavci za tvorbu imenica i glagola. Naglasiti koje vrste riječi je bitno učiti napamet.

Od brojeva je bitno naglasiti glavne i redne (te funkcionalnost ostalih vrsta brojeva).

Prilikom objašnjavanja komparacije pridjeva bitno je objasniti i pravilnu i nepravilnu komparaciju, uz pronalaženje primjera koje su nastale u modernim jezicima iz nepravilne komparacije latinskih pridjeva.

KLJUČNI SADRŽAJI

- *funkcija riječi u rečenici*
- *subjekt*
- *predikat*
- *objekt.*

PREPORUKE ZA OSTVARENJE

ISHODA

Bitno je naglasiti pravilan način navođenja imenica (N, G, rod), istaknuti kongruenciju (povezanost S i P) te skrenuti pozornost na razlike u prijevodima glagolskih vremena i padeža imenskih riječi.

Gramatika je u funkciji teksta, a ne obrnuto.

B
Kultura i
civilizacija

B.I.1

Učenik objašnjava karakteristike razdoblja rimske književnosti i analizira prilagođene ulomke iz pojedinih razdoblja.

[SJZ-4.2.2](#)

- opisuje razdoblja i karakteristike tih razdoblja.
- nabraja pouku, likove i karakteristike odabranih djela.

KLJUČNI SADRŽAJI

- *Plaut*
- *Vergilije*
- *Ovidije*
- *Horacije*
- *periodizacija rimske književnosti.*

PREPORUKE ZA OSTVARENJE ISHODA

Koristiti prilagođene tekstove odabranih pisaca.

Sadržaj ove tematske cjeline može se povezati sa sadržajima nastavnih predmeta: Hrvatski jezik (Plaut, Eneida, Ars poetica, Piram i Tizba), Likovna umjetnost (poznata umjetnička djela inspirirana rimskom književnošću) i Engleski jezik (Romeo i Julija).

B.I.2

Učenik objašnjava kontekst povijesti starog Rima.

[SJZ-2.3.2](#)

- opisuje periode ustroja vlasti (kraljevstvo, republika, carstvo)
- nabraja ključne osobe i događaje iz svih perioda
- raspravlja o građanskim i ljudskim vrlinama i mana.

KLJUČNI SADRŽAJI

- *legende o osnutku Rima*
- *bitne osobe i događaji iz perioda kraljevstva, republike i carstva.*

PREPORUKE ZA OSTVARENJE ISHODA

Moguća realizacija projektne nastave za različite likove i periode rimske povijesti.

Dramatizacija ključnih sadržaja.

Sadržaj ove tematske cjeline može se povezati sa sadržajima nastavnih predmeta: Povijest (osobe i događaji iz povijesti starog Rima), Geografija (granice Italije nekada i danas), Likovna umjetnost te s međupredmetnim temama: Građanski odgoj i obrazovanje (civilno društvo u razvoju demokracije) i Upotreba Informacijske i komunikacijske tehnologije (Komunikacija i suradnja u digitalnom okruženju).

C
Baština
antičkoga
Rima

C.I.1

Učenik prepoznaje kulturnu materijalnu baštinu antičkog Rima.

[SJZ-2.3.2](#)

- opisuje bitne građevine u Rimu i njihovu namjenu
- navodi kulturne znamenitosti antičkog Rima u Hrvatskoj i Bosni i Hercegovini i objašnjava njihovu namjenu.

KLJUČNI SADRŽAJI

- *Rimski forum, Koloseum, Circus Maximus, Panteon, Pompeje*
- *Rimska bazilika u Cimu, Dioklecijanova palača, pulska Arena, Mogorjelo, Narona, Solin.*

PREPORUKE ZA OSTVARENJE ISHODA

Moguća projektna nastava. Upotrebom digitalnih alata i virtualnih edukativnih izleta, učenicima zorno predočiti navedene građevine.

Preporučuje se terenska nastava koja podrazumijeva obilazak navedenih znamenitosti (ako je to moguće).

Sadržaj ove tematske cjeline može se povezati sa sadržajima nastavnih predmeta: Povijest (povijesna strana izgradnje određenih građevina), Vjeronauk (sakralni objekti), Likovna umjetnost (izgradnja određenih građevina), Tjelesna i zdravstvena kultura (Circus Maximus) i s međupredmetnom temom Upotreba Informacijske i komunikacijske tehnologije (provodi istraživanje na zadanu temu upotrebom IKT-a).

C.I.2

Učenik analizira latinske izreke.

[SJZ-2.3.2](#)

- pravilno upotrebljava i prevodi latinske izreke
- objašnjava izreke i stavlja ih u kontekst današnjice.

KLJUČNI SADRŽAJI

- *dicta*
- *sententiae*.

PREPORUKE ZA OSTVARENJE ISHODA

Iz zanimljivih povijesnih događaja, anegdota iz antičkog svijeta i djela rimske književnosti izvući odgojno-moralne poruke i staviti ih u kontekst današnjice. Dramskim tehnikama osigurati točnu intonaciju i naglasak pojedinih izreka.

Sadržaj ove tematske cjeline može se povezati sa sadržajima nastavnih predmeta: Hrvatski jezik, Engleski jezik, Njemački jezik i Povijest.

- Srednje
- II

Godine učenja i podučavanja predmeta: 2

A Jezične zakonitosti

[A.II.1](#)

[A.II.2](#)

B Kultura i civilizacija

[B.II.1](#)

[B.II.2](#)

C Baština antičkog Rima

[C.II.1](#)

[C.II.2](#)

<p>A Jezične zakonitosti</p>	<p>A.II.1 Učenik sintaktički analizira rečenicu.</p>	<p>A.II.2 Učenik uspoređuje latinsku sintaksu padeža s padežnim sustavom hrvatskog jezika.</p>
	<p>SJZ-4.1.1</p> <ul style="list-style-type: none"> • definira sintaktičke konstrukcije latinskog jezika • identificira tip zavisne rečenice • prevodi sintaktičke konstrukcije i zavisne rečenice na hrvatski jezik. <p>KLJUČNI SADRŽAJI</p> <ul style="list-style-type: none"> • <i>glagolska imena (gerund, gerundiv i supin)</i> • <i>rečenične konstrukcije (akuzativ s infinitivom, nominativ s infinitivom, perifrastična konjugacija aktivna, perifrastična konjugacija pasivna, ablativ apsolutni)</i> • <i>zavisno-složene rečenice (consecutio temporum, zavisno-upitne rečenice).</i> <p>PREPORUKE ZA OSTVARENJE ISHODA</p> <p>Odabrani tekstovi moraju biti povezani s jezičnim sadržajem i svojom težinom prilagođeni znanju učenika.</p> <p>Sadržaj ove tematske cjeline može se povezati sa sadržajima stranih jezika (nominativ i akuzativ s infinitivom, konjunktiv u zavisnim i nezavisnim rečenicama).</p>	<p>SJZ-1.2.1</p> <ul style="list-style-type: none"> • određuje sintaksu padeža • prevodi specifičnost sintakse padeža na hrvatski jezik. <p>KLJUČNI SADRŽAJI</p> <ul style="list-style-type: none"> • <i>dva nominativa - dva akuzativa</i> • <i>sintaksa genitiva</i> • <i>sintaksa dativa</i> • <i>sintaksa ablativa.</i> <p>PREPORUKE ZA OSTVARENJE ISHODA</p> <p>Gramatika je u funkciji teksta. Obratiti pozornost na specifičnost padežnog sustava odnosno razliku hrvatskog i latinskog jezika.</p> <p>Sadržaj ove tematske cjeline može se povezati sa sadržajima stranih jezika (sintaksa padeža).</p>

B
Kultura i
civilizacija

B.II.1

Učenik analizira karakteristike rimske kulture.

[SJZ-2.3.2](#)

- definira obilježja rimske kulture
- komentira određene kulturološke fenomene.

KLJUČNI SADRŽAJI

- *teme iz svakodnevnog života Rimljana (npr. rimska kuća, obitelj, odjeća i obuća, terme, rimska religija).*

PREPORUKE ZA OSTVARENJE ISHODA

Mogućnost provedbe projektne nastave. Uz pomoć digitalnih alata predočiti odabrana obilježja rimske kulture (virtualne šetnje po rimskim kućama, forumu itd.).

Sadržaj ove tematske cjeline može se povezati sa sadržajem nastavnog predmeta Povijest i s međupredmetnim temama: Upotreba Informacijske i komunikacijske tehnologije (provodi istraživanje IKT) i Građanski odgoj i obrazovanje (ljudska prava i demokracija kroz pojmove *pater familias*; *servitus*, *liberti* i *libertini*, itd.).

B.II.2

Učenik povezuje antičku mitologiju i djela rimske književnosti sa suvremenim svijetom.

[SJZ-2.3.1](#)

- identificira mitološka objašnjenja prirodnih pojava
- prepoznaje mitološke priče unutar odabranog djela
- komentira stvaranje umjetničkih djela u političke svrhe.

KLJUČNI SADRŽAJI

- *Vergilije, Ovidije, Petronije, Seneka*
- *cenzura*
- *mitovi.*

PREPORUKE ZA OSTVARENJE ISHODA

Mogućnost projektne nastave. Debatama kao nastavnim metodama naglašavati međuovisnost književnosti, politike i ekonomije.

Skrenuti pozornost koliko je stvari, pojava i ljudi u svijetu nazvano prema rimskim bogovima/mitološkim pričama.

Sadržaj ove tematske cjeline može se povezati sa sadržajima nastavnih predmeta: Povijest i Hrvatski jezik, te s međupredmetnim temama: Poduzetnost (eksternalije) i Upotreba Informacijske i komunikacijske tehnologije (istraživanje upotrebom IKT-a).

[SJZ-4.2.3](#)

- primjenjuje latinske kratice prisutne u modernim jezicima današnjice
- uočava i uspoređuje riječi latinskog podrijetla u hrvatskom i stranim jezicima
- identificira latinske prefikse i sufikse u modernim jezicima.

KLJUČNI SADRŽAJI

- *kratice*
- *prefiksi*
- *sufiksi*
- *latinizmi.*

PREPORUKE ZA OSTVARENJE ISHODA

Posvetiti pažnju obogaćivanju vokabulara kao i prisustvu latinizama u hrvatskom jeziku i drugim stranim jezicima.

Sadržaj ove tematske cjeline može se povezati sa sadržajima nastavnog predmeta Hrvatski jezik i sa stranim jezicima.

[SJZ-4.2.2](#)

- opisuje karakteristike razdoblja hrvatskog latiniteta i latiniteta BiH
- opisuje odabrana djela iz hrvatskog latiniteta i i latiniteta BiH.

KLJUČNI SADRŽAJI

- *renesansa*
- *humanizam*
- *prosvjetiteljstvo*
- *Marko Marulić*
- *franjevački latinisti (Bakula, Lastrić, itd.).*

PREPORUKE ZA OSTVARENJE ISHODA

Mogućnost projektne nastave.

Sadržaj ove tematske cjeline može se povezati sa sadržajem nastavnoga predmeta Hrvatski jezik (Marulić, humanizam i renesansa, dubrovački latinisti i franjevački latinisti u Bosni i Hercegovini) i s međupredmetnom temom Upotreba Informacijske i komunikacijske tehnologije (istraživanje upotrebom IKT-a).

Latinski jezik – Učenje i podučavanje

Učenje nastavnoga predmeta Latinski jezik uključuje razumijevanje gramatike i leksika latinskog jezika, recepciju rimske kulture i civilizacije i baštine koja proizlazi iz ove kulture. Učenje latinskog jezika potiče intelektualnu radoznalost učenika te jača njihove analitičke i refleksivne sposobnosti i pospješuje kritičko i kreativno mišljenje. Učenici razvijaju vještine istraživanja, komunikacije, samoupravljanja i suradnje, a čitanjem, analizom i prevodenjem tekstova razvijaju pažnju na detalje, preciznost i točnost i time pospješuju pamćenje, upornost i logiku. Prilikom obrade kulturoloških tema učenici iznose drevne ideje, iskustva, vrijednosti i stavove, dajući naglasak nijansama značenja, čime se povećava njihova međukulturalna kompetencija. Analizom i preciznim prijevodom tekstova usmjerava se proces učenja na sustavan i discipliniran način. Uspoređujući kulture, civilizacije i baštinu kroz jezik učenici uče kritički promišljati i donositi zaključke što će biti motivirajući element pri samom usvajanju jezika.

Učenik se nalazi u središtu procesa učenja i podučavanja i nužno je birati strategije koje će dopustiti da se učenikove potrebe i potencijal u potpunosti razviju. Prema tome, nastavnik kao facilitator nastave usmjerava i bira metode i pristup samoj nastavi. Spoznavši specifičnosti svakoga učenika, nastavnik će inkorporirati njihove interese u sam sadržaj predmeta i tako stvoriti poticajno okruženje za učenje. Nastavnik će poticati učenike na primjenu, analizu i sintezu novostečenih znanja. Npr. nakon predstavljanja nove gramatičke jedinice, pozvati učenike da iznesu svoja zapažanja o novoj jedinici. Usmjeravati njihovu pažnju da sami donose zaključke o jezičnim konstrukcijama i postojanju sličnih u drugim jezicima. Izbjegavati prepričavati gotova znanja. Umjesto toga, nastojati usmjeravati učenike da sami donose zaključke o lingvističkim, kulturološkim i leksičkim fenomenima koji proizlaze iz latinskog jezika.

Latinski jezik – Vrednovanje

Vrednovanje

Proces podučavanja Latinskog jezika praćen je kontinuiranim formativnim ocjenjivanjem koje usmjerava učenje, a sumativnom ocjenom se vrednuju sljedeći elementi ocjenjivanja koji proizlaze iz odgojno-obrazovnih ciljeva:

1. *Jezične zakonitosti* –provjeravaju se fonološka, morfološka i sintaktička znanja kroz prijevode tekstova i odgovore na pitanja razumijevanja čitanih tekstova. Nastavnici mogu ispitivati nastavke svih deklinacija i konjugacija samo uz predložak (Memento), a ispituje se proceduralno znanje tvorbe određenih imenskih/glagolskih oblika.
2. *Kultura i civilizacija* –provjeravaju se činjenična kulturološka znanja koja mogu biti usmjeravana izlaznim karticama. Za procjenu ovoga elementa ocjenjivanja preporučuje se projektna nastava koja može trajati dan, tjedan, mjesec ili cijelo polugodište. Kako bi učenik osmislio projekt, on/ona mora preuzeti vodstvo nad svojim učenjem. On/ona istražuje materiju i stječe vlastito razumijevanje predmeta uz dodatne aktivnosti koje pomažu u samospoznaji. Osiguravanje da projekti predstavljaju iskustvo dubokog učenja zahtijeva određene ključne elemente: predstavljanje projekta, dizajn projekta, upotreba IKT-a i prezentacija. Svaki element ima svoje razvojne faze koje trebaju biti praćene i formativno ocjenjene.
3. *Korelacija kulture, jezika i baštine* –predstavlja skup promišljanja o svim sadržajima koje nalaže kurikulum Latinskog jezika.

Ova tri elementa spojena u konačnu ocjenu rezultiraju posljednjim ciljem – dijakronijskom komunikacijom što je odraz njihove zaključne ocjene.

Jezične zakonitosti mogu odnijeti 40% ukupne ocjene, dok kultura i civilizacija i korelacija kulture, jezika i baštine po 30%.

Razlikujemo tri osnovna pristupa vrednovanju: vrednovanje za učenje, vrednovanje kao učenje i vrednovanje naučenoga.

Vrednovanje za učenje će usmjeriti učenike na stjecanje vještina i znanja na kojima još moraju raditi. Ovakvo vrednovanje se odvija tijekom procesa podučavanja i kao takvo je bitan element individualizacije samog procesa. Vrednovanje za učenje se vrši formativno i ne rezultira sumativnom ocjenom.

Vrednovanje kao učenje je najbitniji element samovrednovanja i metakognicije. Vršiti se tijekom procesa učenja i podučavanja i ne rezultira sumativnom ocjenom nego formativnom procjenom; vrednuje se sam proces usvajanja jezika kod učenika i što oni misle o korištenim strategijama usvajanja latinskog jezika.

Vrednovanjem naučenoga će se preispitivati svih ishodi zastupljeni kroz predmetna područja, a koji su izravno povezani i s ciljevima nastave iz koje proizlaze elementi ocjenjivanja.

